

‘Hait’ Elings op schilderij van het jaar

RIXT OENEMA

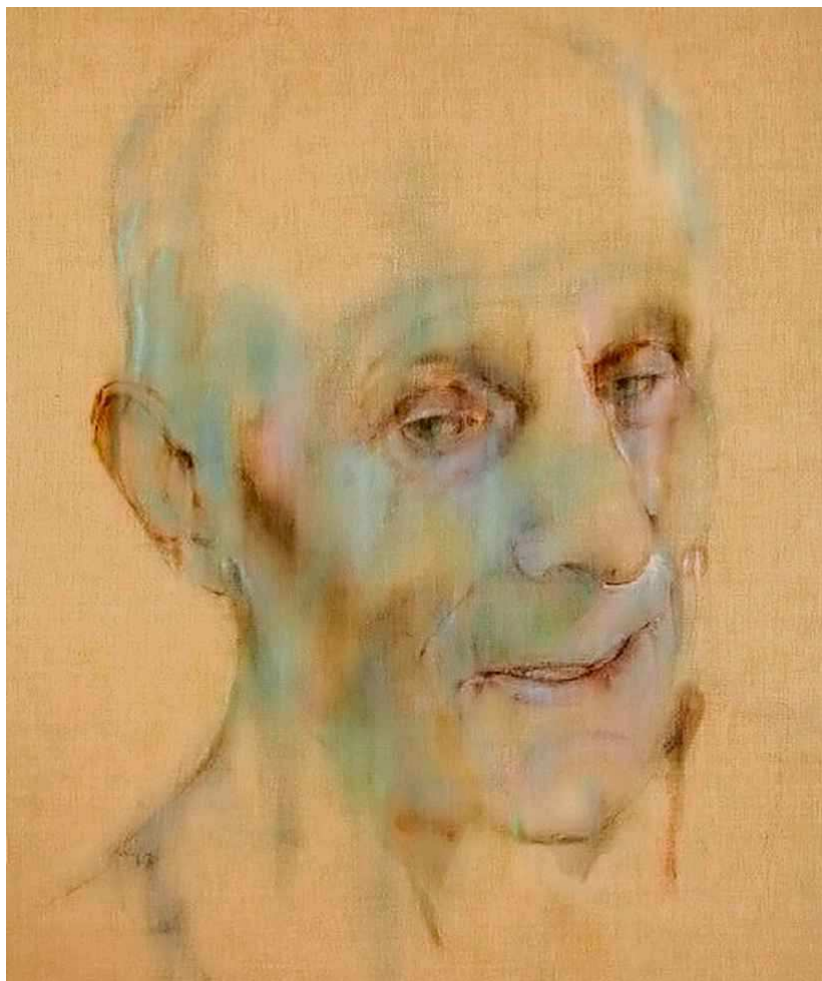
SINT ANNAPAROCHE Op de achterkant van een portret van zijn moeder schilderde Hendrik Elings zijn vader Rint, die aan Alzheimer leed. Alles komt samen.

Hij is langzamerhand in zijn vader gekropen en zijn vader in hem. Bijna twintig jaar was Rint Elings (1928-2009) de muze van zijn jongste zoon, kunstschilder Hendrik Elings uit Sint Annaparochie. *Hait*, zoals hij hem nog altijd liefdevol noemt, heeft vaak model gestaan voor Hendrik. Eerst in de rol van de sterke, eigezinnige vader, maar later ook, toen de ziekte van Alzheimer langzaam maar onvermijdelijk zijn geest aantastte. Het witte hemd dat zijn vader vaak droeg, keert terug op bijna alle schilderijen.

Met het doek *Mijn vader had Alzheimer* uit die serie heeft Elings dit weekeinde de landelijke verkiezing voor het ‘schilderij van het jaar’ gewonnen. De schilderswedstrijd voor Nederlandse en Belgische kunstenaars wordt jaarlijks uitgeschreven door het CODA Museum in Apeldoorn. In totaal werden er 1029 werken ingezonden. „Ik dacht: Vooruit, ik stuur ook een pakketje in.” Toen hij hoorde dat hij bij de laatste tien zat, was dat eigenlijk al mooi. Van alle finalisten wordt de komende maanden immers werk geëxposeerd in het museum. „Ik was er nog nooit geweest, maar goh, wat is dat een mooi museum.”

Het olieverfschilderij meet 2 meter bij 140 centimeter. „Een heel intens en ook erg groot portret”, aldus juryvoorzitter Joop Daalmeijer (journalist en oud-voorzitter van de Raad voor Cultuur) in zijn beoordeling. „Het gezicht is bijzonder trefzeker neergezet met minimale middelen. De persoon verwordt tot een schim door de manier van schilderen met de losse vegen verf. De afwezige staar in de verte is tegelijkertijd een naar binnen gekeerde blik en is prachtig gevangen. Het kleurgebruik, de stijl, alles valt op de juiste plek doordat vorm en inhoud versmelten. Er mist zoveel aan dit portret, maar je mist niets. Geen streep te veel.”

Elings is vereerd met alle lof. Toch blijft hij bescheiden. „Er zijn natuurlijk ook veel mensen die niet meegegaan hebben.” Dat de jury juist die eenheid in vorm en inhoud in het

Het winnende doek *Mijn vader had Alzheimer* (2016), van de hand van Hendrik Elings.

doek opmerkt, treft hem wel. „Ik vind ook: alles zit erin.”

Daar zit een verhaal achter. In 2016 exposeerde Elings met de serie *Hait... portret van een hemd* in De Galerij van schouwburg De Lawei in Drachten. „Ik moest dit werk nog maken, maar ik had geen doek voorhanden.” Hij draaide een portret van zijn moeder om, waarover hij toch niet tevreden was, en begon op de achterkant te schilderen. En juist die keuze leverde een schimmig effect op dat goed past bij de uitwerking van Alzheimer. De onbewerkte achterkant van het canvas zoog zoveel verf op, dat de lijnen sterk vervaagden. „Ze verdwenen in het doek. Zo is het ook met Alzheimer: je verdwijnt in jezelf.”

Dat zijn vader en moeder zo verenigd zijn in een kunstwerk, is bovendien wel een romantische gedachte. Zijn vader was wars van onderscheidingen en lintjes, glimlacht Hendrik Elings. „Dat juist hij nu zo’n

prijs krijgt, is ironie ten top. Al denk ik dat hij trots zou zijn. Voor mij.” De portretten zijn in feite een soort dankjewel. „Wij waren vroeger thuis niet van die pratere. ‘Ik hou van je’, dat zou je niet snel zeggen. Het schilderen was mijn eerbetoon aan *hait*.”

Hendrik Elings blijft verbaasd over de grote spin-off van dit levensproject. De waardering van kunstliefhebbers is mooi, maar dat hij met zoveel anderen zijn ervaringen mag delen, beschouwt de kunstschilder als een bekroning. Zo is hij geregeld te gast in het Alzheimer Café. „Dat is heel mooi. Daar ben je echt bij je doelgroep, zeg maar. Dan mag ik vertellen en dan wil je troost en herkenning bieden. Je ziet dat het impact heeft op mensen, soms zijn ze tot tranen toe geroerd. Dat is overweldigend.”

Tot en met 18 maart zijn de werken van de tien finalisten te zien in het CODA Museum in Apeldoorn.